

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

ПСИХОЛОГІЯ

СИЛАБУС

освітнього компонента з циклу професійної підготовки
БАКАЛАВРА

галузь освіти А

спеціальність А4 Середня освіта

*предметна спеціальність А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна
література)*

спеціалізація А4.022 Німецька мова та зарубіжна література.

Силабус освітнього компонента ПСИХОЛОГІЯ підготовки *БАКАЛАВРА*, галузь освіти А, спеціальність *А4 Середня освіта*, предметна спеціальність *А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)* спеціалізація *А4.022 Німецька мова та зарубіжна література*.

Розробники: Розмирська Юлія Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Завідувач кафедри:

(Гошовський Я. О.)

© Розмирська Ю. А. 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	галузь освіти А, спеціальність А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) спеціалізація А4.022 Німецька мова та зарубіжна література. <i>Бакалавр</i>	Цикл професійної підготовки
		Рік навчання 1-ий
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Семестр_1 / 2
		Лекції 22 / 18 год.
		Практичні 20 / 26 год
		Самостійна робота 40 / 42 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 6 / 6 год. Форма контролю: залік (1 семестр), екзамен (2 семестр)
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Розмирська Юлія Анатоліївна

Кандидат психологічних наук

Доцент кафедри педагогічної та вікової психології

+380963832031, e-mail: rozmyrska.yuliia@vnu.edu.ua

Якщо здобувач освіти потребує консультацій, то час їх проведення узгоджується заздалегідь з викладачем.

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ОК)

1. Анотація ОК. В ОК «Психологія» представлено теоретико-методологічні, практичні та вікові засади функціонування психіки та поведінки людини в нормі та з особливостями розвитку, психологічну специфіку освітньої діяльності.

2. Пререквізити

Курс базується на знаннях, уміннях і навичках, отриманих під час вивчення шкільних курсів “Біологія”, “Фізіологія”.

Предмет вивчення – психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості на різних вікових етапах; психологічні особливості освітньої діяльності.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою ОК «Психологія» є формування у майбутніх педагогів сучасного уявлення про психічні процеси, психічні стани та індивідуально-типологічні особливості особистості та їх вікову динаміку; природу, причини та профілактику конфліктів; психологічну специфіку освітньої діяльності педагога.

Завданнями вивчення ОК «Психологія» є теоретична та практична підготовка здобувачів освіти з питань:

- предмета психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;
- розвитку психіки;
- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;
- становлення наукового розуміння психічних явищ;
- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;
- психології пізнавальної діяльності особистості;
- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;
- індивідуально-психологічних особливостей особистості.
- психології навчання і виховання;
- патопсихологічної характеристики психічних процесів та патопсихологічного розвитку як фактору девіантної поведінки.

ОК також передбачає розвиток й вдосконалення *soft skills* здобувачів освіти: уміння вирішувати проблеми та приймати рішення, критично мислити, працювати з інформацією, вислухати співрозмовника, працювати в команді, лідувати.

4. Результати навчання (Компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК): *Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь*

іноземних мов, зарубіжної літератури, педагогіки, психології та методик навчання і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. *Здатність* реалізувати свої права і обов'язки як патріота України, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого захисту й сталого розвитку, пропагувати ідеї верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. *Здатність* забезпечувати здобувачам освіти навчання державною мовою.

ЗК 4. *Здатність* формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; мотивувати учнів та рухатись до спільної мети.

ЗК 5. *Здатність* здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти.

ЗК 6. *Здатність* добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; вчитися й оволодівати знання та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 8. *Здатність* визначити і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан.

ЗК 9. *Здатність* конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами.

ЗК 10. *Здатність* до суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі; працювати в команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 11. *Здатність* забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти з урахуванням вікових та інших індивідуальних особливостей.

ЗК 12. *Здатність* формувати в здобувачів освіти культур здорового й безпечного способу життя; підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності.

ЗК 13. *Здатність* прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

ЗК 14. *Здатність* організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

ЗК 15. *Здатність* здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1: *Здатність* формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; послідовно й грамотно викладати свої думки державною мовою; визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

ФК 3. *Здатність* моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; планувати освітній процес і прогнозувати його результати; організовувати процес навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти, організовувати різні види й форми їхнього патріотичного виховання і розвитку; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання, розвитку й становлення здобувачів освіти як патріотів України для проведення навчальних занять та позакласних заходів з

іноземних мов та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК 4. *Здатність* формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.

ФК 5. *Здатність* здійснювати інтегроване навчання учнів.

ФК 6. *Здатність* добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 7. *Здатність* розвивати в учнів критичне мислення.

ФК 8. *Здатність* здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 9. *Здатність* формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК 10. *Здатність* орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег та підтримувати їх у професійному розвитку.

ФК 13. *Здатність* враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК 14. *Здатність* конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлюючи власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

ФК 15. *Здатність* до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК 16. *Здатність* забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; використовувати ефективні шляхи формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей здобувачів освіти у процесі навчання іноземної мови.

ФК 17. *Здатність* до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

ФК 18. *Здатність* організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ФК 19. *Здатність* планувати, організовувати освітній процес з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК 23. *Здатність* здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя; проєктувати педагогічну діяльність, володіти предметно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. *Знати* та *дотримуватися* вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ПРН 2. *Вільно спілкуватися* державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою.

ПРН 4. *Реалізовувати* свої громадянські права і обов'язки, усвідомлювати та утверджувати цінності демократичного суспільства у професійній діяльності.

ПРН 6. *Знати* законодавчі вимоги щодо змісту загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми).

ПРН 7. *Демонструвати* академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; *застосовувати* на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей здобувачів освіти.

ПРН 8. *Добирати* дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем/розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання; *складати* конспекти уроків різних типів, у тому числі для проведення у дистанційному режимі.

ПРН 9. *Створювати* умови для формування і розвитку в здобувачів освіти ключових компетентностей, наскрізних умінь.

ПРН 10. *Використовувати* міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей; *аналізувати, коментувати, реферувати та перекладати* тексти художнього, публіцистичного, науково-популярного і ділового стилів, використовуючи словники різних типів.

ПРН 11. *Добирати* доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку.

ПРН 12. *Оцінювати* ефективність навчальних матеріалів та *адаптовувати* їх до конкретного освітнянського контексту; *визначати* доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання.

ПРН 13. *Володіти* методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.

ПРН 14. *Володіти* методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів; *враховувати* в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ПРН 17. *Дотримуватися* академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

ПРН 18. *Усвідомлювати* вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовувати відповідні форми і методи роботи з учнями; *розпізнавати* індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та *враховувати* їх під час планування та здійснення освітнього процесу.

ПРН 19. *Усвідомлювати* власні почуття та емоції, потреби, *керувати* власними емоційними станами, *володіти* способами запобігання професійному вигоранню.

ПРН 20. *Забезпечувати* педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

ПРН 21. *Добирати* та застосовувати в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси, володіти методами профілактично-просвітницької роботи та безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, *формувати* в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ПРН 22. *Аналізувати* результати навчання учнів з метою подальшого врахування в освітньому процесі; *використовувати* методи та прийоми розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 23. *Застосовувати* різні підходи до розв'язання проблем, *генерувати* нові ідеї, *демонструвати* відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН 24. *Визначати* власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку; *виявляти* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації.

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Пр.	Конс.	Сам. роб.	Форми роботи і контр./ бали
1	2	3	4	6	7	
Змістовий модуль 1. Психологія						
Тема 1. Вступ до психології	4	2	-	-	2	-
Тема 2. Психічні явища особистості та емоційно-вольові процеси	9	2	2	1	4	10 ДС, Р
Тема 3. Формування особистості. Соціалізація особистості	9	2	2	1	4	10 ДС, Р
Тема 4. Типові особливості особистості. Темперамент	8	2	2	-	4	10 Р, ДБ
Тема 5. Характер. Типологія характерів	9	2	2	1	4	10 Р, ДС
Тема 6. Спілкування і діяльність	14	4	4	1	5	20 Р, ДБ
Тема 7. Потребово-мотиваційна сфера особистості	9	2	2	-	5	10 Р, ДС
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	10	2	2	1	5	10 Р, ДС
Тема 9. Природа конфліктів, їхні функції та профілактика	10	2	2	1	5	10 Р, ДБ
Тема 10. Формування здорового способу життя особистості	8	2	2	-	4	10 Р, ДС
<i>Разом</i>	90	22	20	6	42	100
<i>Залік</i>						100
Змістовий модуль 2. Психологія						
Тема 11. Характеристика психічного розвитку дитини	8	2	2	-	4	6 Р, ДС
Тема 12. Психологія дошкільного дитинства	7	1	2	-	4	6 Р, ДС
Тема 13. Психологія молодшого школяра	8	2	2	-	4	6 Р, ДБ
Тема 14. Психологічні особливості підліткового віку	8	2	2	-	4	6 Р, ДБ
Тема 15. Психологія ранньої юності та віку дорослості	11	2	4	1	4	11 Р, ДС
Тема 16. Психологія навчання.	9	2	2	1	4	5 Р, ДС

Тема 17. Психологія виховання.	9	2	2	1	4	5 Р, ДС
Тема 18. Психологія педагогічної діяльності	11	2	4	1	4	10 Р, ДБ
Тема 19. Психологічна характеристика великих і малих груп. Психологія мас	8	1	2	1	4	5 Р, ДС
Тема 20. Психологія інклюзивної та спеціальної освіти	11	2	4	1	4	10 Р, ДС
<i>Разом</i>	90	18	26	6	40	70
<i>Модульна контрольна робота</i>						30
<i>Екзамен</i>						30
Усього годин/балів за 1 і 2 семестри	180	40	46	12	82	100

Форми роботи і контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Шкала оцінювання практичних робіт першого семестру для робіт № 1-10 (по 10 балів):

- **10 балів (Відмінно):** Робота виконана на найвищому рівні. Демонструє глибоке розуміння теми, оригінальність, повну відповідність вимогам і відсутність помилок.
- **8-9 балів (Добре):** Робота виконана добре, демонструє гарне розуміння теми. Можливі незначні недоліки або неточності, але вони не впливають на загальну якість.
- **6-7 балів (Задовільно):** Робота виконана на задовільному рівні. Є певні помилки або неповне розкриття теми, але основні вимоги виконані.
- **1-5 балів (Незадовільно):** Робота містить значні помилки або не відповідає основним вимогам.
- **5 балів:** Робота містить певні елементи, що відповідають завданню, але загальний результат не є задовільним.
- **1-4 бали:** Робота виконана на дуже низькому рівні, містить суттєві помилки та неточності, які свідчать про слабе розуміння теми.
- **0 балів:** Робота не здана, містить плагіат або повністю не відповідає вимогам завдання (наприклад, подано пустий файл).

Шкала оцінювання практичних робіт другого семестру для робіт № 1-5 (по 6 балів):

- **6 балів (Відмінно):** Робота виконана бездоганно, повністю відповідає вимогам і демонструє глибоке розуміння теми.
- **5 балів (Добре):** Робота виконана якісно, але містить незначні неточності або недоліки.
- **3-4 бали (Задовільно):** Робота виконана частково, з помітними помилками. Основні вимоги задоволені, але є суттєві прогалини.
- **1-2 бали (Незадовільно):** Робота виконана на дуже низькому рівні, містить серйозні помилки, що свідчать про слабе розуміння матеріалу.
- **0 балів:** Робота не здана, або виконана з плагіатом.

Шкала оцінювання практичних робіт другого семестру для робіт №6-13 (по 5 балів):

- **5 балів (Відмінно):** Робота виконана бездоганно, повністю відповідає вимогам і демонструє відмінне знання матеріалу.
- **4 бали (Добре):** Робота виконана якісно, але з незначними помилками або неточностями.

- **3 бали (Задовільно):** Робота виконана частково, з помітними помилками або неповним розкриттям теми.
- **1-2 бали (Незадовільно):** Робота виконана на дуже низькому рівні, містить суттєві помилки, що свідчать про недостатнє розуміння матеріалу.
- **0 балів:** Робота не здана, або виконана з плагіатом.

VI. ЗАВДАННЯ (ТЕМИ) ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Навчальний матеріал ОК, передбачений для засвоєння здобувачами освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

1. Основні галузі психологічних знань.
2. Експериментальні методи дослідження особистості.
3. Психічний детермінізм. Свідоме, передсвідоме, несвідоме.
4. Концепції структури і розвитку особистості.
5. Теорія соціального навчання.
6. Вітчизняна психологія особистості.
7. Основні психологічні характеристики поведінки. Квадрат. Трикутник: Прямокутник. Коло. Зигзаг.
8. Типи людей та «локус контролю».
9. Вплив темпераменту на ефективність професійної діяльності.
10. Методи діагностики типів темпераменту.
11. Психопатія.
12. Соціальні типи характерів за Е. Фроммом. Мазохіст-садист». «Руйнівник». Конформіст-автомат.
13. Головні відмінності діяльності людини від активності тварин.
14. Функціональні мотиви. Матеріальні мотиви.
15. Поняття активної життєвої позиції.
16. Засоби ефективної адаптації.
17. Проблеми психічного розвитку і становлення особистості.
18. Психічний і особистісний розвиток дитини до вступу в школу.
19. Психічний і особистісний розвиток молодшого школяра.
20. Проблема підліткового віку у життєвому циклі людини.
21. Психологічний та особистісний розвиток старшокласника.
22. Основні ознаки періоду зрілості.
23. Особистість вчителя в системі освіти і виховання.
24. Психологічна характеристика методів педагогічного впливу.
25. Проблема реалізації диференційованого підходу в навчанні.
26. Педагогічна діяльність як творчий процес. Особливості педагогічної творчості.
27. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини.
28. Психологічні особливості малої групи.

VII. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі заняття здобувач освіти відвідує згідного розкладу навчального процесу. У випадку, коли здобувач освіти має дозвіл на вільне відвідування, лекційний матеріал він може опрацьовувати самостійно відповідно до «Положення про індивідуальний план студента» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Induvid_navj_plan_stud.pdf).

Оцінювання відбувається згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://ed.vnu.edu.ua/wp->

[content/uploads/2023/09/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf](https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf)).

Коли ж здобувач освіти, з певних об'єктивних причин, не зміг бути присутнім на практичних заняттях, він може їх відпрацювати під час індивідуальних занять відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf), та «Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті з використання елементів дуальної форми здобуття освіти» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%B_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%82%D1%83_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Політика щодо академічної доброчесності регулюється відповідним Кодексом Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.

В разі незгоди здобувача освіти з оцінюванням, чи у випадку інших конфліктних ситуацій сторони керуються «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf).

VIII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль за освітній компонент «Психологія» складається з заліку в 1 семестрі та екзамену в 2 семестрі.

Для зарахування **заліку** здійснюється оцінка засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання аудиторної роботи під час практичних занять протягом семестру (модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться).

Залік зараховується за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку здійснюється запис у відомість суми поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали,

набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100 балів.

Таблиця Шкала оцінювання заліку

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Для складання **екзамену** сумуються бали, які здобувач освіти отримує за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях (70 б.), а також бали за модульну контрольну роботу (30 б.). Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу. У такому випадку підсумковий модульний контроль не враховується, а результати екзамену оцінюються за шкалою від 0 до 30 балів.

Таблиця Шкала оцінювання екзамену

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Програма підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття про психологію як науку. Галузі психологічної науки.
2. Методи науково-психологічного дослідження.
3. Методи психології та організація психологічного дослідження.
4. Місце психології в системі наук.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Мозок і психіка.
8. Психіка і свідомість.
9. Поняття про відчуття. Характеристика окремих видів відчуттів.
10. Поняття про сприймання. Види сприймань. Сприймання простору, часу і руху.
11. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті. Основні процеси пам'яті.
12. Поняття про мислення. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
13. Поняття про уяву. Характеристика основних видів уяви.
14. Поняття про діяльність. Види діяльності та їх характеристика.
15. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
16. Поняття про волю. Вольові якості особистості.

17. Поняття про емоції та почуття. Форми переживання почуттів: афекти, стреси, настрої, фрустрація.
18. Поняття про темперамент. Характеристика основних типів темпераменту.
19. Темперамент і проблеми виховання.
20. Загальне поняття про характер. Формування характеру в різні вікові періоди.
21. Поняття про здібності. Види здібностей та їх розвиток.
22. Поняття особистості в психології. Структура особистості.
23. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
24. Періодизація психічного розвитку.
25. Поняття спілкування та комунікації.
26. Засоби та види спілкування.
27. Поняття про конфлікт. Види конфліктів.
28. Поняття партнерства.
29. Місце вікової психології в системі психологічної науки.
30. Спеціальна психологія та її галузі.
31. Співвідношення між віковою психологією та іншими галузями психології.
32. Поняття про вік людини; різновиди віку.
33. Періодизація психічного розвитку людини.
34. Методи вікової психології.
35. Педагогічна психологія та її галузі.
36. Методи педагогічної психології.
37. Педагогічна діяльність: характеристика та зміст.
38. Особливості проведення спостереження, експерименту, опитування та тестування з особами різного віку.
39. Основні умови психічного розвитку людини.
40. Сучасна періодизація психічного розвитку людини.
41. Етапи розвитку дитини у пренатальному стані.
42. Центральне психологічне новоутворення періоду новонародженого.
43. Криза народження та її характеристика.
44. Криза першого року життя: симптоми, шляхи подолання.
45. Центральні психологічні новоутворення немовлячого періоду.
46. Особливості пізнавальної сфери у ранньому дитинстві: сприймання, пам'ять, увага.
47. Мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві. Егоцентричне мовлення. Білінгвізм.
48. Страхі та тривоги у ранньому дитинстві; їхні причини та різновиди.
49. Становлення Я-концепції у ранньому дитинстві.
50. Криза третього року життя: симптоми, шляхи подолання.
51. Страхі та тривоги у пізньому дитинстві.
52. Взаємини з батьками і ровесниками у пізньому дитинстві.
53. Криза сьомого року життя: симптоми, шляхи подолання.
54. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
55. Загальні тенденції формування особистості підлітків.
56. Криза підліткового періоду: симптоми, шляхи подолання.
57. Становлення Я-концепції в юнацькому віці.
58. Криза юнацького віку: симптоми, шляхи подолання.
59. Центральне психологічне новоутворення юнацького віку.
60. Кризи віку дорослості.
61. Загальна характеристика педагогічної діяльності.
62. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності.
63. Структура педагогічних здібностей.
64. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.
65. Стилi педагогічної діяльності.

66. Поняття «велика група», «соціальна група» і «мала група».
67. Головні підходи до вивчення малих соціальних груп у соціальній психології.
68. Характеристика соціометрії як теорії малих груп.
69. Соціально-психологічний клімат групи. Значення соціально-психологічного клімат групи для окремого індивіда.
70. Особливості вивчення малих груп школою «групової динаміки» К. Левіна.
71. Класифікації малих груп. Найбільш поширені малі групи.
72. Специфіка та основні види масовидних форм активності людини.
73. Психологічна характеристика масовидних форм активності людей.
74. Проблематика малої групи в соціальній психології. Функції референтної групи.
75. Соціально-психологічна сутність і зміст явищ у групах (внутрішньогрупова сугестивність, конформність, колективізм, групова згуртованість, групові норми).
76. Великі соціальні групи.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дучимінська Т., Коць М., Кульчицька А. Емоційний інтелект та соціальні навички у дітей з особливими освітніми потребами: діагностично-дослідницький аспект. *Психологічні перспективи*. № 39. 2022. С. 99-111.
2. Коць М., Ващенко Г., Кузьмич О. Гендерні особливості емоційного інтелекту дітей з особливими освітніми потребами. *Психологія: реальність і перспективи* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 16; упоряд. Р.В. Павелків, Н. В. Корчакова; ред.кол. : Р.В. Павелків, В.І. Безлюдна, Н.В. Корчакова. Рівне : РДГУ, 2021. С. 98-105.
3. Коць М., Давидюк К. Особливості соціального інтелекту дітей підліткового віку з вадами психофізичного розвитку. *Психологія: реальність і перспективи* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 14 ; упоряд. Р.В. Павелків, Н. В. Корчакова; ред.кол. : Р.В. Павелків, В.І. Безлюдна, Н.В. Корчакова. Рівне : РДГУ, 2020. С. 118-124.
4. Мудрак І. Теоретичні дослідження емпатії як складової емоційного інтелекту особистості. *Світоглядна освіта молоді в умовах сучасних викликів*: зб.наук.праць. (23-24 червня 2023 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С.107-110.
5. Мудрак І.А. Подолання стану психологічної самотності у підлітків в умовах шкільного навчання. *Психологічні студії*. Луцьк : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 48-54.
6. Мудрак І.А., Кордунова Н.О., Горбатюк О.І. Теоретичний аналіз розвитку емпатії як професійно важливої якості педагога. *Становлення особистості: персоногенетичний контекст*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (18-19 травня 2023 року). Мукачево : Вид-во МДУ, 2023. С. 76-78.
7. Мудрак І.А. Психологія (Основи психології): методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 31 с.
8. Психолого-педагогічна корекція та фізична терапія дітей з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник ; упоряд. М. О. Коць, С. М. Демчук, Н. С. Костючик; за ред. Л. І. Волинець. Луцьк : ПП Іванюк, 2022. 512 с.
9. Розмирска Ю. А. Передумови та особливості профілактики насильства у молодіжному середовищі. *Психогенеза особистості: норма і девіація*: збірник наукових статей і тез. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2023. С. 48-51.

10. Duchyminska T., Kulchytska A., Kots M., FedotovaT. Occupational burnout as a manifestation factor of aggressive forms In personal behavior. *Modern trends in science and practice. Volume 1* : collective monograph ; Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2021. 165-170 p.
11. Hoshovskyi, J., Mudrak, I., Hoshovska D., Shmarova, N., Kordunova, N., & Kulchytska, A. (2023). Economic Deprivation as a Neuropsychological Aspect of the Formation of Frustration in Potential Migrants. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 14(2), 285-302.

Інтернет-ресурси

12. Максименко, С. Д., Максименко, К. С., Савченко, Г. В., Клименко, В. В., Ірхін, Ю. Б., Папуча, М. В., ... & Мошаров, Д. О. (2025). Загальна психологія: підручник. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744612/1/I_%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%202712_3_removed.pdf
13. Motzkau, J. F., & Lee, N. M. (2022). Cultures of Listening: Psychology, Resonance, Justice. *Review of General Psychology*, 10892680221077999. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/10892680221077999>
14. Ibrohimjon, M. (2022). Psychological Cries in Personality Psychology and Ways to Overcome Them. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(4), 743-746. URL: <https://giirj.com/index.php/giirj/article/download/2275/2183>
15. Google scholar <https://scholar.google.com/>